

prikaz knjige

WTO: Climate change and tourism

Tema klimatskih promjena posljednjih godina na dnevnom je redu brojnih skupova a mediji se natječu koji će prenijeti veću senzaciju s time u vezi. Ističu se utjecaji tih promjena čiji tempo nije samo nepredvidiv, već sve češće i razoran, izazivajući prirodne nepogode pa i katastrofe diljem svijeta.

Sve više se i u ozbiljnoj znanstvenoj literaturi nailazi na povezivanje među utjecaja turizma i klime, no prvi veći međunarodni skup o toj problematiki održan je u travnju 2003. godine pod okriljem Svjetske turističke organizacije (WTO, danas UNWTO) u Tunisu. Posebno naglašavanje uloge i važnosti klimatskih čimbenika kao ključnog motiva turističkih kretanja redovito se izostavlja, s obzirom da je toliko

evidentno, no samo do trenutka kada ti čimbenici ne pređu granice prosjeka i ne počnu djelovati negativno na turističkom tržištu.

Svjetska se zajednica zadnjih godina, osobito iza 1997. i usvajanja poznatog *Protokola iz Kyota* angažirala na donošenju niza konvencija i deklaracija te senzibilizirala javnost o problemima dezertifikacije, bioraznolikosti, zaštite prašumskih i močvarnih područja i sl., a tragedije pak poput tsunamija, uragana, poplava i suša rezultirale su i brojnim ljudskim žrtvama.

Spomenuti međunarodni skup na otoku Djerbi, iako održan pred četiri godine a prikazan u navedenoj ediciji WTO nipošto nije izgubio na aktualnosti budući da se klimatske anomalije nastavljaju i nije vjerojatno da će se normalizirati. Interdisciplinarna tematika, osim WTO-a, okupila je na skupu predstavnike UNEP-a (Programa UN za okoliš), WMM-a (Svjetske meteorološke organizacije), UNESCO-a i druge koji su prezentirali niz stručnih referata i priopćenja. Rezimirajući ih usvojena je tzv. *Deklaracija iz Djerbe* čiji tekst u prvom redu ističe složenost interakcija klime i turizma, a zatim predlaže mjere turističke politike i politike okoliša za ublažavanje posljedica nepoželjnih trendova na obje strane.

Ta je izjava inače otisnuta u publikaciji, zapravo globalni okvir djelovanja za budućnost u kojoj će se zacijelo i dalje otkrivati poguban utjecaj čovjeka na cjelokupan eko-sustav, dakle i na klimu. Pritom se ističu ne samo pogoršani uvjeti za turistički boravak uslijed utjecaja klimatskih faktora (smanjenje snježnog

pokrivača, osobito na nižim nadmorskim visinama, opasnost podizanja razine mora za mnoga priobalna i otočna odredišta, neuobičajeni sezonski pomaci godišnjih doba itd.), već i česti negativni učinci turizma na klimu. Uglavnom su ti učinci neizravni, primjerice uslijed korištenja pojedinih prometnih sredstava (osobito cestovnih, no i zračnih) koji utječu na porast volumena stakleničkih plinova uzrokujući tako efekt staklenika sa svim poznatim posljedicama. Turisti međutim, a to se posebno ističe, često troše previše vode (u odnosu na domaće stanovništvo), a mogu pridonijeti i postupnom iscrpljivanju i drugih prirodnih resursa, uključujući floru i faunu.

Navedeni završni dokument sa skupa pledira i poziva sve mjerodavne od: vlada, nevladinih udruga, turističkog gospodarstva, te regionalnih i lokalnih čimbenika na svestranu suradnju i usklađeno međunarodno djelovanje s obzirom da je riječ o planetarnom problemu koji zahvaća sve, a posebice je akutan u sjevernoj hemisferi.

Edicija nadalje sadrži opširnu stručnu analizu odnosa turizma i klimatskih promjena, koji bez obzira na ocjene pojedinaca, o dosadašnjem intenzitetu promjena ipak upućuje na krajnju ozbiljnost i hitnost djelovanja. Svjesni nužnosti interdisciplinarnog pristupa i stalnog praćenja novih znanstvenih spoznaja, autori su suočili pojedine klimatske i turističke pokazatelje i to po pojedinim (makro) regijama. Usredotočili su se na priobalne regije i male otoke, planinska područja, te raspoložive vodne resurse.

S jedne strane navodili su elemente očekivanih klimatskih promjena (rjeđe odnosno obilnije padaline, sušu, poplave, niže odnosno više temperature, nedostatak

pitke vode i sl.), a s druge, posljedice (implikacije) za turističko gospodarstvo (kraću zimsku sezonu, vruća i sušna ljeta, propast nekih zimsko-sportskih odredišta, eroziju plaža i koraljnih grebena itd.). Tako predočene tablice indikativne su za pojedina područja te mogu poslužiti u planiranju turizma i na razini užih destinacija odnosno kao orijentacija za njihov menadžment. Dapače, što je gospodarska i svaka druga važnost turizma na nekom prostoru izražena, to je nužnost pojedinih instrumenata turističke politike urgentnija. Istaknuli su to mnogi sudionici navodeći konkretne primjere njihovih zemalja suočenih s već prisutnim i potencijalnim rizicima klimatskih promjena, posebice za hotelijerstvo, ali i prateće djelatnosti. Jasno je da novonastalom stanju valja prilagoditi i marketinšku strategiju turizma.

Opći zaključak tako izloženog materijala tog zapaženog skupa je zalaganje za održivost turizma kao najbolje zaštite i obrane od neželjenih klimatskih promjena.

U svakom slučaju, ta edicija WTO-a zanimljiv je pokušaj ozbiljnog promišljanja te problematike tim više što je to učinjeno po *prvi puta* na globalnoj razini.

Tekstovi su otisnuti dvojezično na engleskom i francuskom jeziku, a dodatni CD-ROM sadrži referate dvadeset pet aktivnih sudionika iz mnogih zemalja.

*CLIMATE CHANGE
AND TOURISM
WORLD TOURISM ORGANIZATION
Madrid, 2003
ISBN:9Z-844-0632-3*

T. Hitrec